

Miks hääletada Euroopa Parlamendi valimistel

Euroopa Liit (EL) teeb otsuseid, mis mõjutavad iga päev ka Sinu elu. Parlament vastutab paljude tähtsate ja praktiliste küsimuste eest, näiteks aitab ettevõtetel tulla toime finantskriisiga või vähendab töötust, võitleb puhtama keskkonna või ohutuma toidu eest, lihtsustab reisimist või alandab telefonikõnede hindu.

Kuidas saad **Sina** öelda oma sõna ELi otsuste tegemisel?

Euroopa Parlamendi kaudu, mis valitakse esindama Sind ja kõiki teisi Euroopa Liidu elanikke.

Euroopa Parlamendi roll on ELis otsuste tegemisel äärmiselt oluline.

Näiteks:

Eelarve- ja finantsküsimused	2
Finantskriis ja majanduse elavdamise kava	2
Kliimamuutused ja keskkond	3
Siseturg	4
Transport	6
Sotsiaal-, tööhõive- ja hariduspoliitika.....	6
Toiduohutus ja põllumajandus	8
Õigus, vabadus ja turvalisus	9
Laienemine	10
EL maailmas	11

Eelarve- ja finantsküsimused

- **Kas teadsid**, et Euroopa Parlament mängis otsustavat osa euro käibelelaskmisel?

Euro võeti käibele aastal 1999 ning nüüdseks kasutab seda 16 liikmesriigis 329 miljonit inimest. Sellest on saanud ülemaailmse tähtsusega valuuta. Euroopa ühisraha lihtsustab piiriülest äri. Samuti võimaldab euro Sinul kui tarbijal võrrelda eri riikides kehtivaid hindu ja reisida ilma valuutat vahetamata. Euroala annab maailma SKP-st üle 16,5% ja maailmakaubandusest (kaasa arvatud ELi sisekaubandus) üle 30%.

- **Kas teadsid**, et Euroopa Parlamendil on otsustav sõnaõigus küsimuses, kuidas kasutatakse ELi eelarvet, mis on aastas ligikaudu 133 miljardit eurot?

45% sellest ehk umbes 60 miljardit eurot läheb praegu konkurentsivõime, majanduskasvu ja tööhõive suurendamiseks ning rikkaimate ja vaesimate piirkondade erinevuste vähendamiseks. Need erinevused on ajavahemikus 2000–2006 vähenenud umbes kuuendiku võrra.

- **Kas teadsid**, et Euroopa Parlamendil on otsustav sõnaõigus küsimuses, kuidas EL kulutab ligikaudu 7,5 miljardit eurot aastas, mis on ette nähtud teadus- ja arendustegevuseks?

Näiteks praegu töötavad ELi teadlased välja lahendusi, kuidas paremini kaitsta madalaid maa-alasid (ja sellest tulenevalt inimeste kodusid ja elatist) üleujutuste eest. ELi teadus- ja arendustegevuse eelarvest tehakse kulutusi ka teistes valdkondades, mis avaldavad mõju rahva igapäevaelule, näiteks tervise, toiduohutuse, transpordi, tehnoloogia, energeetika ja keskkonna valdkonnas.

Finantskriis ja majanduse elavdamise kava

- **Kas teadsid**, et EL majanduse elavdamise kava aitab säilitada inimeste elatusvahendeid?

Praeguses finantskriisis tegid Euroopa riigipead ja valitsusjuhid ühiselt otsuse toetada Euroopa majandust. Vastuseks kriisile kiitis Euroopa Parlament heaks ELi üldise 200 miljardi eurose majandusmeetmete paketi. Selle raames tuleb 14,4 miljardit eurot otse ELi eelarvest. Meetmed on suunatud eeskätt väikestele ja keskmistele ettevõtetele, sest need moodustavad ELi majanduse nurgakivi.

- **Kas teadsid**, et EL aitab majandusraskustesse sattunud inimesi?

Euroopa Parlamendilt heakskiidu saanud Euroopa Globaliseerumisega Kohanemise Fondi käsutuses on igal aastal kuni 500 miljonit eurot, et aidata koondatud töötajatel leida uusi töökohti.

- **Kas teadsid**, et EL aitab finantskriisis liikmesriike?

EL on otsustanud anda abi Ungarile kuni 6,5 miljardi eurot ja Lätile kuni 3,1 miljardi eurot. See toetusi on osa rahvusvahelisest abist, millesse on kaasatud Rahvusvaheline Valuutafond (IMF) ja

Maailmapank. Sihtotstarbeliselt on ette nähtud veel 50 miljardit eurot ELi raha, et vajaduse korral anda täiendavat abi.

- **Kas teadsid**, et ajavahemikus 2007–2013 kulutab EL ligikaudu 350 miljardit eurot, et kiirendada majanduskasvu ja luua rohkem töökohti, eeskätt Euroopa vaesemates piirkondades?

Euroopa Parlamendi heakskiidul rahastatakse sadu tuhandeid projekte, et aidata vähendada lõhet ELi kõige vaesemate ja kõige rikkamate piirkondade vahel, suurendada tööhõivet ja konkurentsivõimet kogu ELis ja elavdada piiriülest koostööd ELi eri osade vahel.

- **Kas teadsid**, et tänu ELi meetmetele on Sinu hoiused kaitstud?

Euroopa Parlament toetas õigusakti, millega suurendati juhuks, kui mõni Euroopa pank peaks kokku kukkuma, rahva hoiuste tagamise piirmäära kuni 100 000 euronit. Senine minimaalne tagatuse piirmäär (20 000 eurot) tõuseb 2009. aasta juuni lõpuks 50 000 euronit ning seejärel 2010. aasta lõpuks 100 000 euronit. Samuti on tarbijatel hädaolukorras kiirem ligipääs oma hoiustele.

Kliimamuutused ja keskkond

- **Kas teadsid**, et Euroopa Liit on andnud võimsa tõuke taastuvenergia kasutamise edendamiseks?

Koos Euroopa Parlamendiga on vastu võetud õigusakt, millega seatakse riiklikud sihid taastuvenergia kasutamiseks elektri ja soojuse tootmisel, hoonete jahutamisel ja sõidukikütusena. Eesmärgiks on tagada, et aastaks 2020 moodustaks taastuvenergia vähemalt 20% kogu ELi energiatarbest.

- **Kas teadsid**, et tänu ELi meetmetele on autod nüüd ohutumad ja keskkonnasõbralikumad?

Euroopa Parlament on heaks kiitnud rea meetmeid, mis aitavad muuta autosõidu ohutumaks ja vähem saastet tekitavaks.

- **Kas teadsid**, et EL aitab elektrijaamadel vähendada süsihappegaasi heitkoguseid?

Tänu koos Euroopa Parlamendiga vastu võetud õigusaktidele on tööstusrajatistel ja elektrijaamadel võimalik kasutada uut tehnoloogiat, et säilitada süsinikdioksiidi (CO₂) püsivalt ja ohutult maa all. See aitab neil vähendada kasvuhoonegaaside heidet.

- **Kas teadsid**, et EL on karmistanud potentsiaalselt ohtlike kemikaalide kasutamise eeskirju Euroopas?

Koos Euroopa Parlamendiga vastu võetud uus kemikaalimäärus jõustus aastal 2007 ning sellega tagatakse ligikaudu 30 000 potentsiaalselt ohtliku aine ohutu kasutamine. Sellega pannakse tööstusele kohustus koguda andmeid kemikaalide kohta ja garanteerida nende ohutus. Määrust tuntakse nime „REACH“ all, mis on lühend sõnadest „Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemical substances“ – kemikaalide registreerimine, hindamine, autoriseerimine ja piiramine.

EL õhutab tööstust ka võtma kasutusele rohkem biolagunevat tüüpi kilekotte, joogitopse, toidupakendeid, lillepotte jmt.

- **Kas teadsid**, et tänu ELi meetmetele on mereelustik nüüd tankeritest lähtuva saasteohu eest paremini kaitstud?

Euroopa Parlamendi toetusel on ühekordse põhjaga tankerid ELi rannavetes keelatud ning rakendatakse saasteennetusprojekti, mis aitab tankeriomanikel ennetada ning hallata nafta- ja kemikaalilekkeid.

- **Kas teadsid**, et EL rakendab ühise kalanduspoliitika raames meetmeid, et tõkestada ebaseaduslike kalatoodete turustamist?

Ebaseaduslik, teatamata ja reguleerimata kalapüük on ülemaailmne nähtus ja sellest on saanud esmatähtis rahvusvaheline küsimus, sest see ammendab kogu maailmas kalavarusid. Euroopa Parlamendi toetusel võeti aastal 2008 vastu ettepanek ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi ennetamiseks, tõkestamiseks ja lõpetamiseks.

- **Kas teadsid**, et nüüd on olemas ranged reeglid, mille kohaselt kõikjal Euroopas tuleb jälgida suplusvee kvaliteeti, mistõttu ujumine on ohutum?

Tänu ELi eeskirjadele, mis on välja töötatud koostöös Euroopa Parlamendiga, võetakse regulaarselt proove, et määrata bakterite hulka. Kui vesi jääb mingil konkreetsel rannal allapoole vastuvõetavat kvaliteedistandardit, siis saad sellest kiiresti ja hõlpsasti kohapeal teada.

- **Kas teadsid**, et alates aastast 2002 on EL kulutanud 1,5 miljardit eurot, et aidata liikmesriike, mida on tabanud looduskatastroofid?

Kokkuleppel Euroopa Parlamendiga asutati Euroopa Liidu Solidaarsusfond, et reageerida looduskatastroofidele ja toetada katastroofidest tabatud piirkondi. Seni on seda kasutatud 26 erineva katastroofi puhul, mille hulgas on olnud üleujutusi, metsatulekahjusid, üks maavärin, üks vulkaanipurse, torme ja põudu.

Siseturg

- **Kas teadsid**, et seitsaadik, kui ühtne turg Euroopa Parlamendi toetusel aastal 1992 loodi, on see toonud Sinu taskusse rohkem raha?

Viimastel aastatel suurendas see ELi jõukust ligikaudu 240 miljardi euro ulatuses aastas, mis tähendab Sinu ja kõigi teiste ELi kodanike jaoks aastas keskmiselt 518 eurot rohkem, kui Sul oleks olnud ilma ühtse turuta. See tuleneb sellest, et ühtlustatud eeskirjad ja tootestandardid on vähendanud bürokraatiat ja kaubandustõkkeid, mis on omakorda toonud kaasa rohkem konkurentsi, innovatsiooni ja välisinvesteeringuid.

- **Kas teadsid**, et ajavahemikul 1992–2006 on ühtse turu tulemusena loodud juurde 2,75 miljonit töökohta?

Euroopa Parlament on mänginud olulist rolli ühtse turu väljakujundamisel sellisena, nagu me seda täna näeme, et kaubad, teenused, kapital ja inimesed saaksid ELis vabalt liikuda.

- **Kas teadsid**, et Euroopa Parlamendil oli otsustav roll röövellikult kõrgete mobiilside rändlustasude kaotamisel Euroopas?

Kui kasutad oma mobiiltelefoni välismaal, on rändlustasud nüüd kuni 60% väiksemad.

- **Kas teadsid**, et ELis kehtivad kõigile tarbijatele ühetaolised õigused, mis tähendab, et võid täie meelerahuga teha sisseoste kõikjal Euroopa Liidus?

Euroopa Parlamendi abiga pakuvad ELi eeskirjad nüüd kõigile toodetele kaheaastast üleeuroopalist garantiid.

- **Kas teadsid**, et EL on andnud sulle võimaluse valida ise endale kommunaalteenuste pakkuja ja säästa raha?

Euroopa Parlament on aidanud teha lõppu gaasi- ja elektrimonopolidel ning on suurendanud survet energiatarnijatele, et need muutuksid keskkonnasõbralikumaks ja tõhusamaks.

- **Kas teadsid**, et EL lihtsustab Sul ettevõtte loomist ja edasiarendamist ning aitab luua rohkem töökohti teenindussektoris?

Euroopa Parlamendi abiga on Euroopas kõrvaldatud paljud finants-, juriidilised ja haldustakistused vaba liikumise, vabakaubanduse ja konkurentsi eest.

- **Kas teadsid**, et koos Euroopa Parlamendiga on vastu võetud spetsiaalsed eeskirjad mänguasjade, elektriseadmete, gaasiboilerite jpm kohta, et tagada Sinu ja Su pere ohutust ja pakkuda kindlustunnet nende esemete ostmisel nii turuleilt, kauplusest kui ka interneti kaudu?

ELi eeskirjad kohustavad tootjaid ja turustajaid tagama, et tooted, mida nad turustavad, oleksid ohutud. Eriti ranged on eeskirjad mänguasjade puhul. Riiklikud asutused kontrollivad, et need nõuded oleksid täidetud. Kui mõnes riigis leitakse puudusega ese, siis tagab kiirteavitussüsteem, et see kõrvaldatakse müügil kogu ELis.

- **Kas teadsid**, et kosmeetikatooteid, mida Sa kasutad (kaasa arvatud niisugused asjad nagu huulepulk, deodorant, seep, hambapasta ja šampoon), ei ole ELi piires alates aastast 2004 loomade peal katsetatud? Või et kosmeetikatooteid, mis sisaldavad koostisaineid, mida on väljaspool ELi loomadel katsetatud, ei tohi ELi turul müüa?

Euroopa Parlamendi toetusel on EL keelustanud oma territooriumil loomkatsed kosmeetikatoodete ja nende koostisainetega ning selliste toodete turustamise, mis sisaldavad koostisaineid, mis võivad mujal olla loomadel katsetatud. Seega võid olla kindel, et tänu ELi eeskirjadele ja Euroopa Parlamendile ei ole ükski loom üheski ELi liikmesriigis pidanud Sinu hea väljanägemise ja meeldiva lõhna nimel kannatama.

- **Kas teadsid**, et EL kaitseb Su lapsi liigse reklaami eest?

Hiljuti koos Euroopa Parlamendiga vastu võetud õigusakt kehtestab uued ranged reeglid lastele suunatud audiovisuaalreklaamile, mis kehtivad ka tellitavatele audiovisuaalsetele meediateenustele ja tootepaigutusele. Tasuline tootepaigutus on keelatud kõigis lastesaadetes. Lastesaadetes, mis on pikemad kui pool tundi, võib telereklaamipause teha ainult kord 30 minuti jooksul.

Need ühised reeglid võimaldavad vaadata ka naaberriikide telekanaleid, sest need ei ole riigi reklaamiseaduste rikkumisest tulenevalt blokeeritud.

- **Kas teadsid**, et tänu ELile kehtib nüüd kogu Euroopas ühtne hädaabinumber?

Euroopa Parlament tagas koos Euroopa Komisjoniga, et alates jaanuarist 2009 saab kõikjal üle kogu ELi hädaabiteenistustega ühendust telefoninumbri 112.

Transport

- **Kas teadsid**, et enam ei või Su lennupiletil olla „varjatud“ lisamakse, nii et tead täpselt, kui palju tuleb selle eest maksta?

Tänu koos Euroopa Parlamendiga vastu võetud määrusele saad nüüd ainsa pilguga teada pileti tervikhinna. Piletihinna sisse peavad kuuluma kõik maksud, tasud ja lõivud, mis pileti baashinnale lisatakse.

- **Kas teadsid**, et lennukompaniid ei saa enam keelduda transportimast puuetega inimesi?

Koos Euroopa Parlamendiga on vastu võetud õigusakt, mis parandab puuetega inimeste õigusi lennureisidel. Lisaks sellele tuleb nüüd lennujaamades abi osutada ilma täiendava tasuta.

- **Kas teadsid**, et tänu ELi „mustale nimekirjale“ on lennureisid nüüd ohutumad?

Tänu määrusele, mis on vastu võetud koostöös Euroopa Parlamendiga, kantakse lennufirmad, mis ei vasta ohutusnõuetele, ELi „musta nimekirja“ ning nende suhtes kehtib üle kogu ELi lennukeeld.

Sotsiaal-, tööhõive- ja hariduspoliitika

- **Kas teadsid**, et EL investeerib igal aastal üle 10 miljardi euro inimestesse, et aidata parandada nende töövõimalusi?

Kokkuleppel Euroopa Parlamendiga moodustatud Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) kaudu kaasrahastab EL koos liikmesriikidega projekte, mille eesmärk on valmistada Euroopa tööjõud ja ettevõtted paremini ette tänapäeva väljakutseteks. See on otsustav element ELi majanduskasvu ja tööhõive strateegias, millega tahetakse parandada inimeste elu ja anda neile paremad oskused ning paremad tööväljavaated.

- **Kas teadsid**, et õigusakti tulemusena, mida toetas Euroopa Parlament, on ajutistel töötajatel ELis samad õigused nagu alalistel töötajatel ning ka paranenud töötingimused?

Ajutised töötajad moodustavad ELi tööjõust koguni 10%, mis tähendab rohkem kui 6 miljonit töökohta. Tänu ELi õigusaktile saavad neile nüüd osaks samad põhilised töö- ja töөлövõtingimused nagu nende alalistest töötajatest kolleegidele. Leping säilitab tööstusele vajaliku paindlikkuse ja võimaldab töötajatel saavutada parema tasakaalu töö ja eraelu vahel.

- **Kas teadsid**, et EL annab vastsündinu emale ja isale võrdsed õigused?

ELi õigusakti alusel, mis on vastu võetud koos Euroopa Parlamendiga, on nüüd mõlemal vanemal õigus kolmekuulisele puhkusele, mille võib võtta emb-kumb lapsevanem. Vanemapuhkuse lõppedes on vanematel õigus pöörduda tagasi samale või samaväärsele töö- või ametikohale. Tööandjad peavad täitma kõigi Euroopa riikide poolt kokku lepitud miinimumnõudeid.

- **Kas teadsid**, et Euroopa Komisjon on Euroopa Parlamendi toetusel loonud veebiportaali EURES, mis aitab Sul leida töökohta 31 Euroopa riigis ning annab Sulle kogu välismaale kolimiseks vajaliku info?

EURES (European Employment Services – Euroopa tööturuasutuste süsteem) on võrgustik, mis aitab Sul otsida töökohta üle kogu ELi ning ka Norras, Islandil, Liechtensteinis ja Šveitsis.

EURES ei ole pelgalt hiiglaslik tööotsimisandmebaas, vaid annab ka nõu ja teavet elu- ja töötingimuste kohta Euroopa eri osades, nagu näiteks sotsiaalkindlustusküsimuste, elukalliduse, kohaliku tervishoiu- ja haridussüsteemi, kvalifikatsiooni tunnustamise ja palju, palju muu kohta. Samuti on EURES kasulik tööandjatele, kes soovivad värvata töötajaid välismaalt. EURESil on ka inimlik pale: 700 nõustajat, kes võivad anda töötajatele ja tööandjatele nõu mitmesugustes rahvusvahelise töölevärbamise küsimustes.

- **Kas teadsid**, et EL toetab elukestvat õpet ja kultuurivahetust kõigi Euroopa kodanike jaoks?

Ajavahemikul 2007–2013 kulutab EL üle 8 miljardi euro, et anda Euroopa kodanikele võimalus omandada elukestva õppe programmi kaudu rahvusvahelisi kogemusi – ning need kulutused on heaks kiitnud Euroopa Parlament. Selleks on EL kutsunud ellu sellised programmid nagu Erasmus, Comenius, Leonardo da Vinci ja Grundtvig, "Euroopa noored" ja „Kodanike Euroopa“ ning kultuuriprogramm.

- **Kas teadsid**, et Erasmuse programm, mis on käivitatud kokkuleppel Euroopa Parlamendiga, on andnud ligikaudu 1,2 miljonile üliõpilasele võimaluse õppida mõnes muus ELi liikmesriigis?

Erasmuse programm annab üliõpilastele rahalist toetust ning välismaal õpitud aastat võetakse diplomi saamisel arvesse. Samalaadsed programmid (mis kannavad nime Leonardo da Vinci ja Marie Curie) on abiks kutseõppes ja teadustöös.

- **Kas teadsid**, et EL toetab üleeuroopalisi koolidevahelisi internetikontakte?

Alates aastast 2005 on rohkem kui 35 000 kooli üle kogu Euroopa ühinenud e-sõpruskoolide programmiga „eTwinning“, mis on osa Comeniuse programmist. See võimaldab koolidel leida tasuta partnereid ühisteks internetipõhisteks kooliprojektideks. See algatus, mida toetab Euroopa Parlament, on leidnud heakskiitu nii õpilaste kui ka õpetajate silmis.

- **Kas teadsid**, et ELi programmid võimaldavad igal aastal kümnetel tuhandetel noortel kogu Euroopas ringi reisida ja töötada?

Seni on ELi noorte liikuvusprogrammides osalenud 1,5 miljonit noort: ainuüksi aastal 2007 osales rohkem kui 40 000 noort noortevahetuses ja peaaegu 5000 Euroopa vabatahtlikus teenistuses. Euroopa Parlament avaldab sellistele noortevahetustele tugevat toetust.

- **Kas teadsid**, et EL toetab kogu Euroopa ulatuses linnade ja külade vahelisi vahetusi?

Ainuüksi aastal 2008 sai üle kogu Euroopa ligikaudu 1 miljon inimest Euroopa Parlamendi toetatud programmi „Kodanike Euroopa“ vahendusel osa kultuurivahetustest, mis hõlmasid rohkem kui 1200 sõpruslinnade projekti ja algatusi 4000 linnalt.

Toiduohutus ja põllumajandus

- **Kas teadsid**, et ühise põllumajanduspoliitika keskmes ei ole enam mitte üksnes põllumeeste toodetava toidu hulk, vaid ka kvaliteet ning samuti tööhõive ja jätkusuutliku arengu toetamine maal?

Euroopa Parlament on tihedasti seotud ühise põllumajanduspoliitika reformiga. Tänu eelmistele reformidele ei tooda EL enam toidumägesid, vaid tal on pikemaks ajaks ette nähtud maaelu jätkusuutliku arengu poliitika.

- **Kas teadsid**, et ühine põllumajanduspoliitika tähendab palju enam kui põllumeestele antavaid toetusi? Ning et EL on hiljuti astunud samme, millest tarbijad saavad vahetut kasu?

Euroopa Parlament aitab käivitada nn koolipuuviljade programmi, millest rahastatakse kogu Euroopas puu- ja köögiviljade jagamist koolidele. Euroopa Parlament toetas ka uut koolipiima programmi, millest toetatakse piima, juustu, jogurti ja teiste toitvate piimatoodete jagamist kõigile koolilastele.

- **Kas teadsid**, et Sinu toit on nüüd ohutum kui eales varem?

Euroopa Parlament on aidanud võtta vastu rea erinevaid meetmeid, millega tagatakse, et üle kogu Euroopa oleks toit söömiseks ohutu, ning propageeritakse tervislikku toitumist. Need meetmed hõlmavad kogu tarneahelat „talust taldrikuni“, kehtestades norme ja jälgides loomatervishoidu ja -kaitset, taimi, saaki ja ka toidu importi. Euroopa Toiduohutusamet on loodud andma sõltumatut teaduslikku nõu.

EL on kehtestanud karmid eeskirjad mahetoodete kohta ega luba "tervisetootena" müüdavate toiduainete ja salenemispreparaatide tootjatel esitada oma toodete kohta ebaõigeid või tõestamata väiteid. ELi toiduainete märgistamist reguleerivate õigusnormide eesmärk on anda tarbijatele kogu taustainfo, mida nad vajavad, et teha teadlikke ostuvalikuid.

- **Kas teadsid**, et ELi rahalistest vahenditest toetatakse teadusuuringuid, mille teemaks on puhta energia tootmine jäätmetest?

Et saavutada Euroopa Parlamendi toetatavat eesmärki vähendada aastaks 2020 kasvuhoonegaaside heitkoguseid 20%, otsivad teadlased uusi võimalusi, kuidas kasutada põllumajandusjäätmeid (õlgi, koristusjäätmeid, sõnnikut) keskkonnasõbraliku taastuvenergia allikana.

Õigus, vabadus ja turvalisus

- **Kas teadsid**, et nüüd on veelgi lihtsam piirideta Euroopas ringi reisida?

Euroopa Parlament andis oma toetuse Schengeni ala laiendamisele. Ala, kus sisepiiridel pole kontrolli, hõlmab nüüdseks 22 ELi liikmesriiki (s.t kõik peale Küprose, Rumeenia, Bulgaaria, Iirimaa ja Ühendkuningriigi – neist viimased kaks on loobunud Schengeni alaga ühinemast) ning kolme assotsieerunud riiki (Norra, Island ja Šveits).

- **Kas teadsid**, et Euroopa Parlament toetab ELi võitlust kuritegevuse vastu, näiteks uimastite salakaubandusega või illegaalsete immigrantide Euroopasse smugeldamisega tegelevate jõukude kinnivõtmisel?

EL pakub rahalisi vahendeid, et finantseerida liikmesriikide tegevust ja liikmesriikidevahelist koostööd, aga ka seiresüsteeme (laevadel, lennukitel ja satelliitidel), mille abil sellise kuritegevuse vastu võidelda.

Euroopa Parlamendil on oluline roll ELi sissesõidul kehtivate eeskirjade kindlaksmääramisel, millega tagatakse tõrgeteta piiriületus ja samas säilitatakse julgeolek.

- **Kas teadsid**, et Euroopa Parlamendi olulise kaasabiga töötati välja tulemuslik poliitika illegaalsete immigrantide tagasisaatmiseks ja samas nende õiguste kaitsmiseks? Või et Euroopa Parlament kutsus ka üles looma seaduslikke kanaleid sisserändajate pääsuks Euroopa Liitu?

Euroopa Parlament leppis kokku reeglid, mille alusel ELi liikmesriigid teevad koostööd võitluses ebaseadusliku sisserände vastu. Näiteks aastal 2006 tabati ELis hinnanguliselt 500 000 illegaalset immigranti, kellest 40% saadeti tagasi nende päritoluriiki.

- **Kas teadsid**, et Euroopa Parlament toetab terrorismivastase võitluse ja julgeoleku tugevdamise meetmeid?

Euroopa Parlamendi toetatud algatused on võimaldanud kõigi ELi liikmesriikide politseil ja kohtunikel ühendada jõud, et tagada tõhusam üleeuroopaline koostöö vastavalt Europoli ja Eurojusti kaudu. See on andnud konkreetseid tulemusi mitmesugustes piiriülestes kuriteojuhtumites. Näiteks operatsiooni „Koala“ käigus lammutasid Europoli ja Eurojust ühiselt pedofiilivõrgustiku, mis hõlmas ülemaailmselt 2500 kurjategijat.

Aastal 2006 ebaõnnestus 11 liikmesriigis tänu tulemuslikele ELi terrorismivastastele meetmetele peaaegu 600 terrorirünnakut. ELi liikmesriigid on oluliselt parandanud omavahelist terrorismivastase võitluse koordineerimist, mis osaliselt tuleneb Europoli ja Eurojusti nn koostööplatvormidest.

- **Kas teadsid**, et Euroopa Parlament oli kaasseadusandjaks, kui kehtestati terrorismi ja kuritegevuse avastamis- ja tõkestamismeetmed?

Euroopa Parlament võttis vastu direktiivi, mille kohaselt sideoperaatorid peavad säilitama teatavaid andmeid kõnede kohta (telefoni- ja internetiside algataja ja vastuvõtja ning asukoht) kuni 24 kuud. See on osa terrorismi ja organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse strateegiast. Seadusega on kehtestatud ka andmekaitse standardid.

- **Kas teadsid**, et Euroopa Parlamendil oli oluline osa tarbijate usalduse suurendamisel piiriüleises kaubanduses, tagades, et tarbijatel oleks võimalus pöörduda oma elukohaliikmesriigi õiguskaitseorganitesse ja et teda kaitseksid selle liikmesriigi seadused?

Euroopa Parlament oli kaasseadusandjaks õigusakti vastuvõtmisel, millega tagati tarbijate kaitse tarbijalepingutega seotud vaidlustes. Kaitsemeetmed hõlmavad nii kohtusse pöördumise võimalust kui ka seadusjärgset kaitset.

- **Kas teadsid**, et Euroopa Parlament on aidanud lahendada piiriüleseid perekondlikke vaidlusi, nagu näiteks lapsehooldusõiguse või abielulahutuse küsimuses?

Euroopa Parlament aitas vastu võtta ELi õigusakti, millega tagatakse liikmesriikides perekonnaõiguses tehtud otsuste vastastikune tunnustamine ja julgustatakse osapooli kasutama lepitusmenetlust perekonnaasjades.

Laienemine

- **Kas teadsid**, et Euroopa Parlamendil on sõnaõigus selles, kes võib Euroopa Liitu astuda?

Seda, kas võtta Euroopa Liitu vastu uusi liikmesriike, võivad ELi liikmesriigid otsustada üksnes Euroopa Parlamendi nõusolekul. Horvaatia, endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik ja Türgi on praegu kandidaatriigid ning Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Montenegro, Serbia ja Kosovo on potentsiaalsed kandidaatriigid. Euroopa Parlament jälgib nende edusamme ja temal on lõplik sõnaõigus küsimuses, kas need riigid saavad ELi liikmeks või mitte.

- **Kas teadsid**, et ELi laienemine on aidanud muuta Euroopa ohutumaks elukohaks?

Näiteks viimatiste laienemiste puhul aitas ELi toetus ja juhatus endistel kommunistlikel režiimidel kujuneda poliitiliselt stabiilseteks, demokraatlikeks, kiirelt kasvava majandusega naabriteks.

- **Kas teadsid**, et 12 uut liikmesriiki, mis ühinesid Euroopa Liiduga aastatel 2004 ja 2007, on atraktiivsed uued turud, mis pakuvad Sinu riigi ettevõtetele ainulaadseid võimalusi investeerida välismaale?

Kaks järjestikust laienemist lisasid siseturule rohkem kui 100 miljonit uut tarbijat. Aastal 2007 suundus 7,5% vanade liikmesriikide ettevõtete kogueksportid uutesse liikmesriikidesse, samas kui aastal 1999 oli see näitaja 4,7%. Kaubandus vanade ja uute liikmesriikide vahel kasvas vähem kui kümne aastaga peaaegu kolmekordseks (1999. aastal 175 miljardit eurot, kuid 2007. aastal peaaegu 500 miljardit eurot).

- **Kas teadsid**, et uutest liikmesriikidest pärit töötajad on elavdanud vanade riikide tööturgu, selle asemel et endast ohtu kujutada ja töökohti ära võtta, nagu sageli eeldati?

Uutest liikmesriikidest pärit töötajad on aidanud rahuldada vanades liikmesriikides suurenenud nõudlust tööjõu järele ning on seega andnud märgatava panuse jätkusuutlikusse majanduskasvu. Näiteks alates aastast 2004 on uutest liikmesriikidest pärit töötajad täitnud Ühendkuningriigis pool miljonit vaba töökohta. See on julgustanud ka teisi riike oma tööjõuturgusid avama.

- **Kas teadsid**, et uued kauplemisvõimalused, suuremad investeringud välismaalt ja uued moderniseerimisstiimulid on alates 2004. aasta laienemisest aidanud parandada uute liikmesriikide majandustulemusi?

ELiga ühinemisest möödunud viie aasta jooksul on uute liikmesriikide keskmine SKP kasv suurenenud 3,4 protsendilt 5,6 protsendile ja kaubandus on uutes liikmesriikides suurenenud 16,2%. Keskmine palk on kasvanud kõikides uutes liikmesriikides ning üha enam värvatakse inimesi tööle teenindussektorisse ning kõrgtehnoloogilisse tootmisse.

EL maailmas

- **Kas teadsid**, et EL on maailma suurim arenguabi andja?

EL on seadnud eesmärgiks täita pärast Euroopa Parlamendi järgmise koosseisu ametisseasumist aastatuhande arengueesmärgid ning vastavalt sellele moodustab ELi (Euroopa Komisjoni pluss üksikute liikmesriikide) antav arenguabi 60% ülemaailmsest abist ehk 2008. aastal kokku 49 miljardit eurot. Euroopa Liidul on ka juhtroll abi muutmisel tulemuslikumaks; samuti jälgib ta, et teised ELi poliitikavaldkonnad, nagu kaubandus-, keskkonna- ja põllumajanduspoliitika jne oleksid arengueesmärkidega kooskõlas. Euroopa Parlament osaleb aktiivselt 2005. aastal ELi institutsioonide ja liikmesriikide vahel moodustatud „Euroopa arengukonsensus“.

- **Kas teadsid**, et peale selle, et EL aitab omaenda liikmesriikidel finantskriisist üle saada, oli ta ka esimene, kes asus pärast G20 tippkohtumist aprillis tegutsema, et toetada arengumaid majanduslangusega toimetulekul?

Kokku on lepitud meetmepakett, mille raames antakse rohkem raha arenguabiks, seatakse esmajärjekorda kõige enam abi vajavad maad ja muudetakse olemasolev abi tulemuslikumaks. Komisjon eraldab sotsiaalkulutusteks 3 miljardit eurot. Lisaks eraldatakse „puhvriks“ veel 500 miljonit eurot. Üheskoos tegutsevad 27 liikmesriiki ja komisjon palju tõhusamalt, suudavad tagada, et abiraha iga euro kulutatakse otstarbekalt, ning on eeskujuks kogu maailmas.

Veel sel aastal finaliseeris Euroopa Komisjon kokkuleppe, millega antakse rohkem kui 20 maailma kõige haavatavamale riigile üks miljard eurot toiduabiks. Eelarvapädeva institutsioonina andis Euroopa Parlament sellele meetmepaketile oma nõusoleku. Samuti sõlmiti Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riikidega 2,7 miljardi euro suurune kokkulepe, mis hõlmab tervishoidu, haridust ja kliimamuutusi. See on osa tihedatest partnerlussuhetest, mida EL on nende riikidega rohkem kui viie aastakümne kestel hoidnud.

- **Kas teadsid**, et Euroopa Parlamendi toetusel aitab EL edendada kogu maailmas demokraatiat ja head valitsemistava?

Igal aastal suunduvad vaatlusrühmad Euroopa Parlamendi liikmete juhtimisel mitmele poole üle kogu maailma, et jälgida valimisi riikides, kus demokraatia ei ole veel kindlalt kanda kinnitanud või on ohus. Tänu Euroopa Parlamendile on ELil erieelarve, millest aidatakse edendada kogu maailmas demokraatiat ja inimõigusi ning mida kasutatakse näiteks kohalike valitsusväliste organisatsioonide tegevuse toetamiseks. Samuti on olemas rida parlamentaarseid ühistöörühmi ja -organeid, sealhulgas Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riikidega moodustatud parlamentaarne ühisassamblee.

- **Kas teadsid**, et Euroopa Liit on maailma suurim humanitaarabi andja?

Euroopa Komisjon annab kriisiabi inimtekkeliste ja looduskatastroofide kõige haavatavamatele ohvritele väljaspool ELi. Ta teeb kriisipiirkondades koostööd abiorganisatsioonidega, et rahastada abi, mis läheb otse katastroofides kannatanud inimestele olenemata nende kodakondsusest, religioosusest kuuluvusest, soost või rahvusest. Selle tegevuse ainuke eesmärk on päästa elusid ja

leevendada kannatusi kooskõlas neutraalsuse, erapooletuse ja sõltumatuse humanitaarsete põhimõtetega.

Euroopa Parlamendil on tähtis roll: ta eraldab rahalisi vahendeid ELi humanitaarabi andmiseks ja jälgib, kuidas seda raha kasutatakse.

- **Kas teadsid**, et EL on naiste vaesuse vastu võitlemisel esirinnas?

ELi tegevus aitab parandada kirjaoskust täiskasvanud naiste hulgas, vähendada soolist ebavõrdsust ja anda konfliktitsoonides naistele suuremat võimu. Euroopa Parlament on pidevalt toetanud naistele arengubis suurema rolli andmist, viimati oma raportis „Soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine ELi välissuhetes ning rahu tagamisel ja riigi ülesehitamisel“.

- **Kas teadsid**, et EL aitab arengumaades tagada inimestele puhast joogivett?

EL on käivitanud veealgatuse (EUWI), mis aitab arengumaades tagada inimestele joogivee ja sanitaaria paremat kättesaadavust ja ning parandada veevarude majandamist. Märtsis 2009 kiitis Euroopa Parlament heaks resolutsiooni, milles vesi kuulutatakse avalikuks hüveks, mis peaks olema avaliku kontrolli all. Samuti tahetakse selles edendada juurdepääsu joogiveele kui üldist põhiõigust.

- **Kas teadsid**, et Euroopa Parlamendi toetusel aitab EL Palestiina omavalitsusel parandada palestiinlaste elutingimusi ja töötada välja rahulepingut Iisraeliga?

EL on eraldanud 300 miljonit eurot, et rahastada reforme riigijuhtimise, sotsiaalse arengu, ettevõtluse arengu ja infrastruktuuride valdkonnas ning toetada palestiina pagulasi. Euroopa Parlament annab sellesse poliitikasse oma aktiivse panuse ja korraldab regulaarselt kohtumisi Palestiina ja Iisraeli parlamendi esindajatega.

- **Kas teadsid**, et EL aitab Iraaki uuesti üles ehitada?

Komisjon on toetanud Iraagi ülesehitust alates 2003. aastast. See aitab Iraagi rahval oma elu sõjajärgselt uuesti korda seada. Aastal 2008 võttis Euroopa Parlament vastu resolutsiooni, milles kutsuti üles suurendama ELi rolli Iraagis ning võtma meetmeid iraagi pagulaste aitamiseks.

- **Kas teadsid**, et EL osaleb Gruusia stabiilsuse taastamisel?

Komisjon on kokku leppinud 500 miljoni euro suuruses abipaketis, millest 61 miljonit eurot läheb nende abistamiseks, kes konfliktis Venemaaga on olnud sunnitud kodukohast põgenema. Euroopa Parlament, kes ühiselt koos nõukoguga kontrollib eelarvet, kiitis selle abipaketi heaks ja teostab järelevalvet selle kasutamise üle.

- **Kas teadsid**, et EL kaitseb oma ettevõtteid ebaausa kaubanduse eest?

Euroopa Liit kaitseb oma dumpingu- ja subsiidiumivastaste ning kaubanduskaitse-eeskirjade kaudu vabakaubandust. Need eeskirjad võimaldavad ELil kaitsta oma tootjaid ebaõiglase ja subsideeritud impordi eest ning järskude muutuste eest kaubavoogudes, kui need kahjustavad ELi majandust. Rahvusvahelise kaubanduse parlamendikomisjoni kaudu osaleb Euroopa Parlament aktiivselt ELi kaubanduspoliitikas.